

VALENTOVÁ, Klára, *Realita a literární fikce socializace české vesnice v letech 1948-1960*. Diplomová práce HÚ FF JU, České Budějovice 2011, 118 s. (včetně příloh).

Posudek oponentky:

Zpracovávat odborně téma, které se osoby autora dotýká, je vždycky svízelné a v případě rodinné historie bývá nebezpečí subjektivního hodnocení skutečnosti téměř k nevyhnutí. Proto skutečnost, že si Klára Valentová dokázala udržet odstup a osudy svých předků vylíčila s upřímnou střízlivostí, považuji za důkaz zvládnuté historické práce.

Hned v úvodu je nutné také konstatovat, že diplomantka měla štěstí na pramenný materiál. Vedení rodinné kroniky, kterou měla k dispozici, nebylo ve venkovském prostředí dvacátého století příliš obvyklé, navíc způsob jejích zápisů byl natolik komplexní, že přímo vybízel k nepřehledným možnostem interpretace. Klára Valentová se v tomto případě pokusila vytvořit na příkladu svých předků – Adama a Anny Janešových, mikrohistorickou studii, v níž se systematicky věnuje několika desítkám let každodenního života na Holubovsku. Autorka při zpracování informací o regionu a jeho sociální struktuře úspěšně využila i výsledky své starší seminární práce z demografie, kterou však opomněla snad z přílišné skromnosti citovat.

Povahou i osudy nesporně pozoruhodní manželé Janešovi nepochybně nepatřili svou ambiciózností a kladným vztahem ke kultuře a umění k typickým venkovánům a už tato jejich jinakost vzbuzovala v tradicionalistickém vesnickém prostoru obavy, nesympatie a závist. Ty byly pochopitelně v mnoha případech nezbytným předpokladem pro radikalizaci postojů vůči „venkovským boháčům“ a touhu po spravedlivé odplatě, s nimiž bylo během násilné kolektivizace padesátých let propagačně pracováno.

Příkladová studie rodiny Janešových, jejichž životem metaforicky prošly dvě totality dvacátého století, by sama o sobě byla pro diplomovou práci dostačujícím tématem. Diplomantka se však pokusila popsat obrovské přerovy v sociální struktuře českého venkova poloviny dvacátého století ještě jiným způsobem; ten je založen na odhalení způsobů tvorby fikčních světů v umění, které práci posouvají blíže k sémiotice a kulturním studiím. Na ukázkově zvoleném příkladu beletrie, dramatu a filmu, který však bohužel není úplně kompaktní a reprezentativní, Klára Valentová porovnávala obraz skutečných venkovánů s idealizovanými lidskými typy socrealistických kánonů. Škoda jen, že v komparaci reality a fikce nebylo přihlédnuto k studiím Vladimíra Macury (např. *Šťastný věk*), případně k tvorbě dalších autorů z okruhu semináře Petra A. Bílka a portálu *sorela.cz* (využita byla jen jedna studie).

V předkládané diplomové práci se bohužel vyskytuje celá řada faktografických chyb (např. A. Čepička byl téměř vším, ministrem národní bezpečnosti bohužel ne – pozn. 27, s. 17), i přesto je poměrně dobrým příspěvkem k v současnosti aktuálnímu tématu kolektivizace. Vzhledem k výše uvedeným pozitivům diplomovou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm

v e l m i d o b ř e.

PhDr. Jitka Rauchová, Ph. D.

Zálší, 18. srpna 2011